

5.5 IJmond

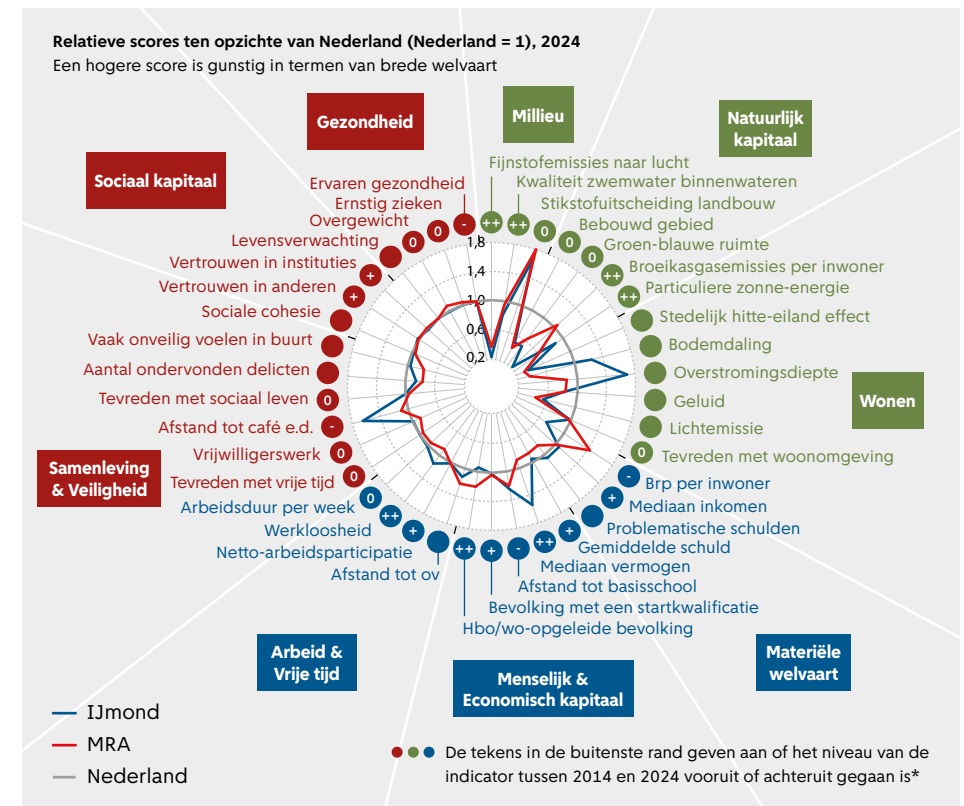
- De deelregio IJmond bestaat uit de gemeenten Beverwijk, Castricum, Heemskerk, Uitgeest en Velsen. Castricum behoort formeel niet tot de MRA en Uitgeest valt bestuurlijk onder de regio Zaanstreek-Waterland.
- Op de meeste brede welvaartsindicatoren scoort IJmond conform het Nederlandse gemiddelde en relatief gunstig ten opzichte van de MRA. Positieve uitschieters zijn de lage werkloosheid, bereikbaarheid van voorzieningen en relatief grote mediane vermogens van huishoudens. De luchtkwaliteit is echter zeer slecht en de regio draagt zeer sterk bij aan de broeikasgasemissies.
- In 2025 kwam de economische groei van IJmond uit op 1,9 procent. Over de afgelopen 10 jaar is de economie van de IJmond gekrompen. Het energie-intensieve industriële profiel van IJmond zorgt voor een grote gevoeligheid voor schommelingen in energieprijzen en internationale (staal)handel. Tegenover de krimpende sectoren Energie, water en afval en Financiële diensten staan positieve ontwikkelingen in Bouw en Informatie en communicatie.
- Naast Industrie en Bouw zijn sectoren als Zorg en Detailhandel grote werkgevers. Het arbeidsvolume bleef in 2024 stabiel, terwijl het brp sterk steeg, wat duidt op een aanzienlijke productiviteitsverbetering in dat jaar. Over langere tijd bezien kent IJmond een negatieve arbeidsproductiviteitsontwikkeling.
- IJmond kende in 2024 een netto uitgaande pendelstroom van 18 duizend personen, waarvan de helft naar Amsterdam gaat.

Brede welvaart in IJmond

Het brede-welvaartsprofiel van IJmond wordt in sterke mate bepaald door het industriële karakter van de regio. Ondanks een volatiel verloop van de economische groei, is de werkloosheid laag en liggen zowel de arbeidsparticipatie als het mediaan inkomen en vermogen rond het gemiddelde van zowel de MRA als Nederland. De scores op deze indicatoren zijn bovendien de afgelopen tien jaar verbeterd. Wel is het brp per inwoner lager dan gemiddeld in de MRA. Passend bij het dominante industriële karakter is het aantal hbo/wo-opgeleide mensen

Fig. 1 Brede welvaart in IJmond

* -- achteruitgang groter dan 1,5 procent; - achteruitgang tussen 0,5 en 1,5 procent; 0 verandering tussen -0,5 en +0,5 procent; + vooruitgang tussen 0,5 en 1,5 procent; ++ vooruitgang groter dan 1,5 procent.

NB. Voor de leesbaarheid van de figuur zijn onder- en bovengrenzen gehanteerd. Wanneer de score onder 0,2 of boven 1,8 uitkomt, is deze bij de indicator vermeld.

Bron: CBS (bewerking Vrije Universiteit Amsterdam)

in IJmond relatief laag en het aantal mensen met een afgeronde mbo-opleiding juist hoog.

IJmond kent een goed niveau aan voorzieningen en een goede bereikbaarheid. Zo scoort de deelregio hoger op afstand tot ov, basisscholen en voorzieningen zoals cafés e.d. in vergelijking met de MRA. Wel is er sprake van een lichte achteruitgang op deze indicatoren over de afgelopen tien jaar. De fysieke ligging van IJmond, nabij de Noordzee en met het hoger gelegen duinlandschap, maakt de regio relatief robuust voor bodemdaling en overstromingen.

Het industriële karakter van IJmond kent ook een keerzijde, wat vooral zichtbaar is in de brede welvaartsindicatoren met betrekking tot de

leefomgeving. IJmond kent een hoge uitstoot van broeikasgassen en fijnstof, relatief weinig groen en een matige kwaliteit van de binnenwateren. Hoewel er in de afgelopen tien jaar vooruitgang is geboekt in het terugdringen van emissies, blijft de regio op deze dimensies duidelijk achter bij het gemiddelde de MRA.

Per saldo ontstaat het beeld van een industriële regio die gevoelig is voor internationale economische schokken en met duidelijke druk op de kwaliteit van de leefomgeving.

De economie van IJmond

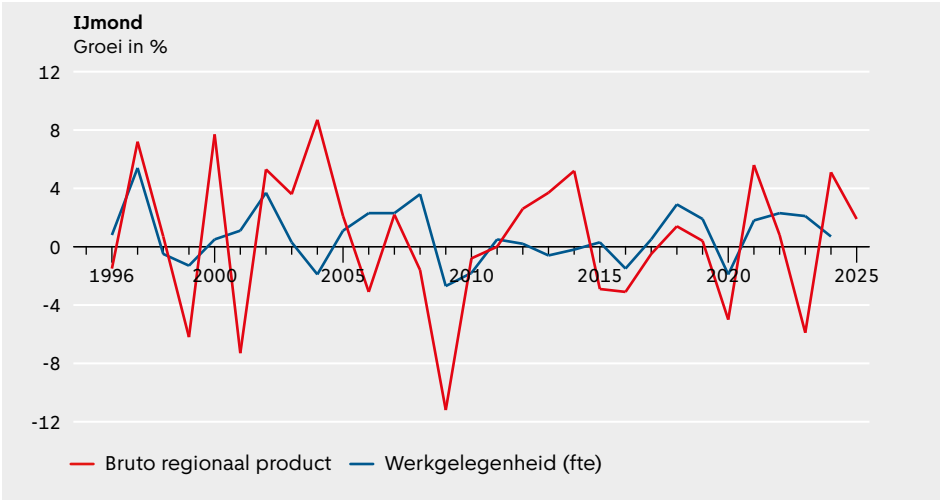
Volgens de meest recente groeicijfers van het CBS groeide de economie van IJmond in 2025 met 1,9 procent. Dit is net iets boven de gemiddelde groei in de MRA en Nederland (die beide op 1,8 procent uitkwamen). Deze groei volgt op een sterke opleving van 5,1 procent in 2024 die kwam na een krimp in gelijke orde grootte in 2023. Deze grote volatiliteit in het brp van IJmond (zie figuur 2) hangt samen met het energie-intensieve industriële profiel van de deelregio. Stijgende energieprijzen en dalende staalprijzen hebben in 2023 een fors negatief effect gehad op de toegevoegde waarde. Het herstel in 2024 weerspiegelt de gecombineerde invloed van zich stabiliserende energieprijzen, lagere inflatie en een hoger besteedbaar inkomen.

Tabel 1 Kerngegevens IJmond

		2024		2019	2021	2022	2023	2024	2025
		aantal	aandeel in MRA in %	jaarlijkse groei in %					
Bruto regionaal product	mld euro	8,7	3,8	0,4	5,6	0,8	-5,9	5,1	1,9
Arbeidsvolume (fte's)	x 1.000	73	5,0	1,9	1,8	2,3	2,1	0,7	
Werkzame personen	x 1.000	92	5,4	2,4	1,5	2,9	1,1	1,7	
Bevolking	x 1.000	202	7,6	0,5	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5
Potentiële beroepsbevolking	x 1.000	149	7,4	0,7	0,0	-0,7	0,0	0,7	0,0
Beroepsbevolking	x 1.000	114	7,3	1,8	0,9	0,9	1,8	0,0	0,9
Werkzame beroepsbevolking	x 1.000	110	7,4	1,9	0,9	0,9	1,9	0,0	1,8
Inkomen en opleiding		Regio	MRA						
Gem. gest. huishoudinkomen	dzd euro	42,5	45,2	3,4	1,0	-4,1	5,7	1,8	
Basisopgeleid	in %	19,6	19,2						
Mbo-opgeleid	in %	41,1	32,5						
Hbo/wo-opgeleid	in %	39,3	48,3						
		aandeel in %							
Bruto-participatiegraad	in %	76,5	77,0	75,0	74,5	75,7	77,0	76,5	77,2
Werkloosheid	in %	3,2	4,1	3,9	3,7	3,2	3,3	3,2	3,2

Bron: CBS (bewerking TNO/SEO Economisch Onderzoek)

Fig. 2 Grote volatiliteit in economische groei IJmond

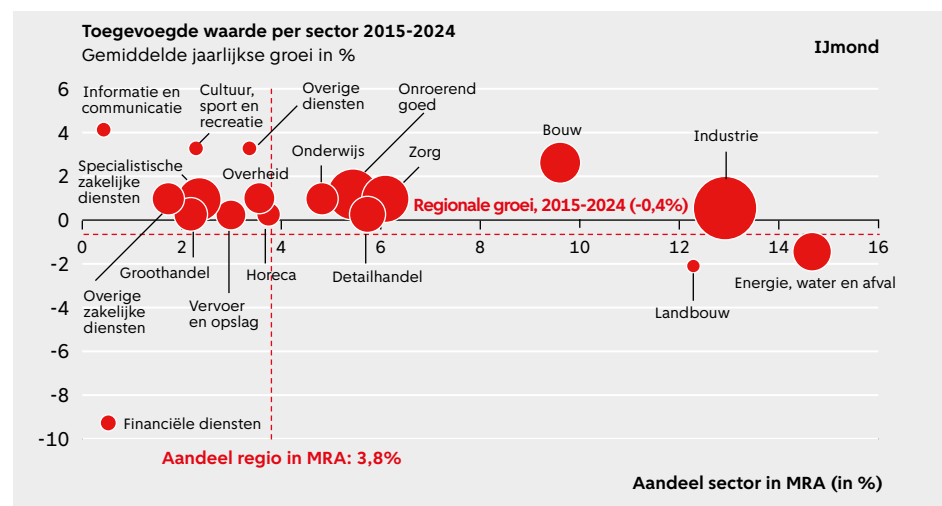
Bron: CBS (bewerking TNO)

De werkgelegenheid bleef in 2024 nagenoeg stabiel, terwijl het brp sterk steeg. Dit is een teken dat de arbeidsproductiviteit in IJmond dat jaar toenam. Gemiddeld over de periode 2015-2024 groeide de werkgelegenheid echter terwijl er sprake was van een kleine economische krimp. De arbeidsproductiviteitsontwikkeling in IJmond is daarmee negatief (zie ook hoofdstuk 4). Deze ontwikkeling is niet terug te zien in de inkomens van huishoudens. Hierin was met uitzondering van 2022 sprake van groei (zie tabel 1). Hier speelt mee dat een deel van de inwoners van IJmond buiten de eigen regio werkt en daar dus het inkomen verdient. Het gemiddelde huishoudinkomen ligt in IJmond onder het gemiddelde van de MRA.

Economische ontwikkeling per sector

De economie van IJmond bestaat voor een belangrijk deel uit industriële activiteiten. Zo'n 18 procent van de gerealiseerde toegevoegde waarde in de deelregio komt voor rekening van de industrie, waarmee dit veruit de grootste sector is. Daarnaast leveren Onroerend goed, Zorg en Bouw relatief veel toegevoegde waarde. Wanneer we kijken naar de bijdrage van IJmond aan de economie van de MRA, valt op dat naast Industrie ook de sectoren Energie, water en afval en Landbouw relatief

Fig. 3 Economische ontwikkeling IJmond sterk afhankelijk van de Industrie

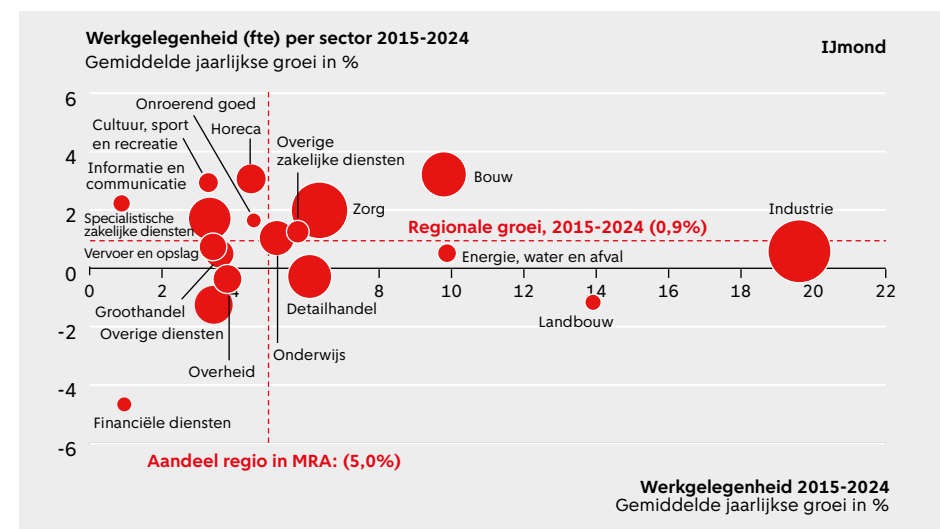

* De bolgrootte (omvang 2024) geeft uitsluitend de verhouding binnen de eigen regio weer. De omvang van de sectoren is zodoende niet vergelijkbaar met die van andere deelregio's.
Bron: CBS (bewerking TNO)

sterk vertegenwoordigd zijn. Tegelijkertijd laten juist sommige van deze sectoren een minder gunstige ontwikkeling zien. Met name Energie, water en afval laat een duidelijke daling van de toegevoegde waarde zien in de periode 2015-2024. Ook de Financiële diensten kennen een sterke terugval, al is deze sector relatief klein in de regionale economie. Per saldo resulteert dit in een lichte krimp van de totale toegevoegde waarde van de regio (-0,4 procent gemiddeld per jaar). Daar staat tegenover dat een aantal sectoren juist groeit. Met name Bouw laat een relatief sterke groei zien, terwijl ook Informatie en communicatie, Cultuur, sport en recreatie en delen van de dienstverlening bovengemiddeld groeien. De Industrie zelf laat in de periode 2015-2024 een lichte groei zien.

Ook voor de werkgelegenheid spelen de sectoren Industrie en Bouw een belangrijke rol in IJmond. Daarnaast is een aanzienlijk deel van de arbeidsplaatsen te vinden in arbeidsintensieve sectoren zoals de Zorg en de Detailhandel. De ontwikkeling van de werkgelegenheid laat een gemengd beeld zien. Sterke groei is zichtbaar in onder meer Bouw, Horeca, en Cultuur, sport en recreatie. Daartegenover staat dat een aantal sectoren juist werkgelegenheid verliest. Met name Financiële

Fig. 4 Meeste werkgelegenheid in Industrie en Zorg

* De bolgrootte (omvang 2024) geeft uitsluitend de verhouding binnen de eigen regio weer. De omvang van de sectoren is zodoende niet vergelijkbaar met die van andere deelregio's.
Bron: CBS (bewerking TNO)

diensten laten een sterke daling van de werkgelegenheid zien. Ook bij Overheid, Detailhandel en in beperkte mate Landbouw neemt het aantal banen af. Door deze tegengestelde ontwikkelingen komt de totale werkgelegenheidsgroei in IJmond over de periode 2015–2024 per saldo ongeveer uit op 0,9 procent per jaar.

Forensen (woon-werkverkeer)

In 2024 werkten er in IJmond 92 duizend personen, waarvan 56 duizend inwoners in de eigen regio betrof, 23 duizend mensen van buiten de MRA kwamen, en 5 duizend personen uit Zuid-Kennemerland en 5 duizend mensen uit Zaanstreek-Waterland kwamen. Uit Amsterdam en Amstelland-Meerlanden kwam het kleine resterende deel van de inkomende forensenstroom. IJmond had in 2024 een werkzame beroepsbevolking van 110 duizend personen, waarmee er per saldo een netto uitgaande pendelstroom was van 18 duizend personen. Uitgaande forensen vanuit IJmond reisden voor hun werk naar gebieden buiten de MRA (17 duizend personen), Zuid-Kennemerland (12 duizend mensen), Amsterdam (13 duizend mensen), Amstelland-Meerlanden (7 duizend mensen) en Zaanstreek-Waterland (5 duizend personen). Er zijn geen omvangrijke pendelstromen (in beide richtingen) tussen IJmond en Gooi en Vechtstreek en tussen IJmond en Almere-Lelystad.

Een kaartje met de grafische weergave van de pendelstromen van en naar IJmond is te vinden in hoofdstuk 4.

